

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор Міжнародного
гуманітарного університету
проф. Громовенко К.В.

_____ 2021 р.

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет стоматології та фармації
Кафедра внутрішніх хвороб
Силабус навчальної дисципліни
ЕКСТРЕНА ТА НЕВІДКЛАДНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА

Рівень вищої освіти   Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти   Магістр
Спеціальність   221 Стоматологія, лікар-стоматолог

Викладач	Іванченко Світлана Андріївна
Профайл викладачів	Web of Science Researcher ID: ABD-6795-2020 Google scholar id: https://scholar.google.com.ua/citations?user=x291M8YAAAAJ&hl=uk ORCID id: https://orcid.org/0000-0001-6844-1505
Контактний тел.	+3 8 (099) 79-06-089
E-mail:	6724902@gmail.com
Сторінка курсу у Moodle	https://moodle.mgu.edu.ua/course/index.php?categoryid=225
Консультації	Згідно календарного графіку консультацій на кафедрі внутрішніх хвороб

Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри загальної та клінічної фармакології.

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 року

Завідувачка кафедри внутрішніх хвороб, доцент

Іванченко С.А.

Перевірено,

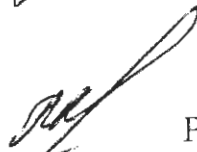
Гарант освітньо-професійної програми, д.мед.н.

Штурмінський В.Г.

Перевірено,

Начальник навчального відділу

Райчева Л.І.

Погоджено,

Проректор з науково-педагогічної роботи, проф.

Гончарук А.Г.

КОМУНІКАЦІЯ

В залежності від форми навчання (дистанційне або аудиторне) комунікація зі студентами буде здійснюватися з використанням E-mail, соціальних мереж, телефону, очних зустрічей

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Опис навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Екстрена та невідкладна медична допомога» є: організація і надання медичної допомоги при масових ураженнях за умов надзвичайних ситуацій; організація надання швидкої та невідкладної медичної допомоги в Україні; порядок надання невідкладної допомоги на амбулаторном прийомі стоматолога; невідкладні стани в акушерстві та гінекології, педіатрії; гострі отруєння; невідкладні стани при патології серцево-судинної системи; коматозні стани; невідкладна допомога при ускладненні місцевого знеболення.

Міждисциплінарні зв'язки

«Екстрена та невідкладна медична допомога» як навчальна дисципліна:

а) базується на вивченні студентами доклінічних дисциплін: анатомії людини, фізіології, патоморфології, патофізіології, фармакології тощо та низки клінічних дисциплін - терапевтична і хірургічна стоматологія, внутрішня медицина, педіатрія, клінічна фармакологія, медицина надзвичайних ситуацій та інтегрується з цими дисциплінами;

б) закладає основи теоретичних знань та практичних навичок з організації і проведення лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів та надання екстреної медичної допомоги в критичних станах, у тому числі і при надзвичайних ситуаціях, формування умінь і практичних навичок у процесі подальшого навчання і професійної діяльності лікаря-стоматолога.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Екстрена та невідкладна медична допомога» є оволодіння навичками з організації та планування медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій мирного часу, визначення основних принципів оцінки медичних наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, визначення основних положень нормативно-правових актів, що визначають організацію та функціонування Державної служби медицини катастроф, визначення змісту та основних принципів організації лікувально-евакуаційного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій, оволодіння навичками надання першої медичної та першої лікарської допомоги.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Екстрена та невідкладна медична допомога» є:

1. Засвоїти організацію та надання медичної допомоги при масових ураженнях за умов надзвичайних ситуацій.
2. Засвоїти організацію надання швидкої та невідкладної медичної допомоги в Україні.
3. Знати порядок надання невідкладної медичної допомоги на амбулаторному прийомі стоматолога.
4. Засвоїти етапи проведення серцево-легеневої та церебральної реанімації.
5. Демонструвати техніку підтримки прохідності дихальних шляхів, штучної вентиляції легень та закритого масажу серця, електричної дефібриляції.
6. Засвоїти базові основи патогенезу, діагностики та інтенсивної терапії невідкладних станів при патології серцево-судинної системи.
7. Засвоїти базові основи патогенезу, діагностики та інтенсивної терапії коматозних станів.
8. Засвоїти патогенез, діагностику та інтенсивну терапію невідкладних станів при неврологічній, психіатричній, ендокринній патологіях, при патології органів дихання та черевної порожнини.
9. Вміти оцінити тяжкість стану пацієнта з травмою, спланувати тактику надання допомоги пацієнту з поєднаними пошкодженнями.
10. Засвоїти принципи оцінки тяжкості, моніторингу та надання допомоги пацієнтам з черепно-мозковою, торакальною та скелетною травмами.
11. Знати невідкладну допомогу при травматичному та геморагічному шоках.
12. Знати і демонструвати розуміння етіології і патогенезу критичних станів, пов'язаних з алергічними реакціями. Демонструвати вміння надати невідкладну допомогу пацієнту з анафілактичним шоком.
13. Засвоїти патогенез, діагностику та інтенсивну терапію невідкладних станів при гострих отруєннях.
14. Засвоїти патогенез, діагностику та інтенсивну терапію невідкладних станів в акушерстві та гінекології.
15. Знати і демонструвати розуміння етіології і патогенезу критичних станів в педіатрії. Засвоїти принципи інтенсивної терапії.

Дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

➤ *інтегральна*: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і проблеми в галузі охорони за спеціальністю «Стоматологія», у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог;

➤ *загальні:*

1. здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
2. знання та розуміння предметної області, розуміння професійної діяльності;
3. здатність застосовувати знання у практичній діяльності;
4. здатність спілкуватись державною мовою як усно, так і письмово;
5. здатність спілкуватись англійською мовою;
6. навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
7. здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
8. здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
9. вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
10. здатність бути критичним і самокритичним;
11. здатність працювати в команді;
12. прагнення до збереження навколишнього середовища;
13. здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
14. здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
15. здатність зберігати та приумножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

➤ *спеціальні (фахові, предметні):*

1. спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні;
2. спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень;
3. спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани;
4. спроможність виконувати медичні маніпуляції;

5. спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів;
6. спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги;
7. спроможність ведення нормативної медичної документації;
8. опрацювання державної, соціальної та медичної інформації;
9. спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності;
10. спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

- встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу;
- організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально- евакуаційного забезпечення;
- визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу;
- виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу

Результати навчання для дисципліни:

Знати:

Діагностику, тактику лікування та надання екстреної медичної допомоги відповідно до існуючих протоколів з медицини невідкладних станів:

1. асфіксія
2. гіпертонічний криз
3. гостра дихальна недостатність
4. гостра серцева недостатність
5. гостре отруєння
6. «гострий живіт»

7. електротравма
8. непритомність
9. зовнішні, внутрішні кровотечі
- 10.зупинка кровообігу і дихання
- 11.колапс
- 12.коми
- 13.опіки та обмороження
- 14.утоплення
- 15.шоки
- 16.судоми
- 17.фізіологічні пологи
- 18.травма кісток
- 19.набряк гортані, набряк Квінке
- 20.ускладення місцевого знеболення
- 21.невідкладна медична допомога на амбулаторному прийомі стоматолога.

У програмі враховані невідкладні стани, які вимагають виконання відповідного протоколу з медицини невідкладних станів:

Вміти:

- 1.Ревізія і очищення ротової порожнини ручним і апаратним способами. Застосування орофарингеальної трубки, вентиляція пацієнта через маску з використанням ручного апарата для штучної вентиляції легень (Амбу), подання кисню.
- 2.Застосування назофарингеальної трубки. Показання і техніка інтубації пацієнта.
- 3.Застосування альтернативних методів забезпечення прохідності дихальних шляхів за допомогою ларингеальної маски, ларингеальної трубки, комбіт'юба.
- 4.Прийом Геймліха.
- 5.Фіксування язика.
- 6.Діагностика раптової смерті.
- 7.Класифікація і оцінка серцевого ритму.
- 8.Технологія серцево-легеневої реанімації при фібриляції шлуночків, шлуночкової тахікардії, безпульсовій

електричній активності, асистолії. Діагностика причин зупинки серця, які можна усунути.

9. Техніка експрес-реєстрації електрокардіограми під час реанімації.

10. Техніка дефібриляції.

11. Техніка непрямого масажу серця.

12. Здійснення тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі.

13. Промивання шлунку, кишечника.

14. Проведення ін'єкцій лікарських речовин (в/м, в/в струмінне та крапельне, п/ш).

15. Вимірювання артеріального тиску.

16. Вентиляція легень дитини за допомогою дихального мішка.

17. Непрямий масаж серця у дітей.

18. Оцінка стану новонародженого за шкалою Апгар.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (12 год.) та практичних (24 год), організації самостійної роботи студентів (70 год.).

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: лекції, практичні заняття, самостійна робота (СРС) з активною консультацією викладача.

Зміст, обсяг та структура дисципліни “Екстрена та невідкладна медична допомога”

Тематичний план лекцій

1. Організація і надання медичної допомоги при масових ураженнях за умов надзвичайних ситуацій.
2. Організація надання швидкої та невідкладної медичної допомоги в Україні.
3. Порядок надання невідкладної медичної допомоги на амбулаторному прийомі стоматолога.
4. Невідкладні стани в акушерстві та гінекології.
5. Невідкладні стани в педіатрії.

Тематичний план практичних занять

1. Серцево-легенева реанімація.
2. Невідкладні стани при патології серцево-судинної системи.

3. Коматозні стани та невідкладні стани при неврологічній патології.
4. Невідкладні стани при патології органів дихання.
5. Невідкладна допомога при ускладненнях місцевого (ін'єкційного) знеболення.
6. Невідкладні стани при гострих отруєннях
7. Невідкладні стани в акушерстві.
8. Невідкладні стани в педіатрії.
9. Диференційний залік: контроль теоретичної підготовки, СРС, практичної підготовки

Перелік рекомендованої літератури

Основна література

1. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани: навчальний посібник: за ред. проф. Владики А.С. та З.Д.Н.Т.України, д.мед.н., проф. Тарабріна О.О. Суми: Університетська книга, 2017.
2. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани: навчальний посібник: за ред. проф. Владики А.С. Одеса: ОНМедУ, 2016.
3. Анестезіологія, інтенсивна терапія і реаніматологія: навчальний посібник (ВНЗ I-III р.а.)/ А.А. Ілько.- 2-е вид., переробл.і допов., «Медицина», Київ, 2018.
4. Руководство по неотложной помощи при тяжелой автотранспортной травме / Кривда Г.Ф.,Тарабрин О.А., Буднюк А.А. и др. Одесса: Астропринт, 2017.
5. Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи : навчальний посібник/ Запорожан В.М., Тарабрін О.О. Одеса: Університетська книга, 2018.
- 6.Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи): посібник за редакцією професора О.В. Богомолець, професора Г.Г. Рощина. - Київ. Юстон. – 2016.

Додаткова література

1. Интенсивная терапия: национальное руководство . Том 1-2/ Заболотских И.Б. –М.: ГЭОТАР- Медиа, 2016.
2. 30 Невідкладних станів в терапії: навчальний посібник: за ред. Проф. Ю.М. Мостового. Вінниця, 2017.
3. Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі: навчальний посібник/ [В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, А.А. Гудима та ін.] – Київ, 2017 .

4. Jean- Louis Vincen, Edward Abraham Textbook of critical care. Elsevier; 7 th Edition, 2017.
5. International Trauma Life Support I Догоспитальна допомога при травмах. Под ред. Дж. Э.Кэмпбелл, Рой Л. Апсон / Практическая медицина, Краков, 2018.

Інформаційні ресурси:

1. <https://moz.gov.ua/> - Міністерство охорони здоров'я України, реєстр медико-технологічних документів
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
3. <http://www.euroanesthesia.org> - Європейська асоціація анестезіологів
4. <http://www.esicm.org>
5. <https://www.cochrane.org> - Кокрейн - бібліотека: Cochrane Reviews Кокрейнівська база даних систематичних оглядів
6. <http://www.nlm.nih.gov/> Національна бібліотека США з медицини (NLM) І Ресурси для дослідників / Біомедична література
7. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/> - NCBI-Національний центр біотехнологічної інформації
8. <http://www.pubmed.gov> І PubMed — електронна база даних медичних і біологічних публікацій
9. <http://www.library.gov.ua/> Національна наукова медична бібліотека України
10. <http://testcentr.org.ua/> Центр тестування МОЗ України
11. www.pubmed.com/ Англійська текстова база даних медичних та біологічних публікацій
12. <https://emedicine.medscape.com/> Англійський веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи контролю. Тести вихідного та кінцевого рівня знань за темою практичного заняття. Усна відповідь на стандартизовані питання за матеріалом поточної теми, попередніх тем та лекційного матеріалу. Розв'язування типових і нетипових клінічних ситуаційних задач. Контроль практичних навичок. Контроль активності студента під час роботи в малих групах. Кінцевою стає середня оцінка за всі види діяльності студента під час практичного заняття.

Форми контролю.

Оцінка за дисципліну визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (середнє арифметичне поточної успішності) та екзаменаційної оцінки (традиційна оцінка), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей під час кожного з практичних занять та під час самостійної роботи у відділенні стаціонару. Для контролю рекомендується застосовувати наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль виконання практичних навичок, теоретичної підготовки, розв'язування ситуаційних задач.

Поточне оцінювання студентів по відповідних темах проводиться за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Оцінювання навчальної діяльності всіх студентів не є обов'язковим на кожному практичному занятті. Однак, на практичному занятті повинно бути опитано не менше 50% студентів.

В кінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній бал усіх отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою, округлене до двох знаків після коми.

На останньому практичному занятті викладач зобов'язаний надати інформацію студентам щодо результатів їх поточної академічної успішності та академічну заборгованість (якщо така є), а також при виконанні навчальної програми з дисципліни заповнити залікову книжку студента.

Засвоєння тем самостійної роботи студентів, яка передбачена програмою, перевіряється під час диференційного заліку.

По завершенню вивчення дисципліни здійснюється диференційний залік. До диференційного заліку допускаються студенти, які виконали програму «Екстрена та невідкладна медична допомога», не мають академічної заборгованості, отримали за поточну діяльність не менше 3,00 та здали комплекс практичних навичок з дисципліни згідно переліку. Оцінка на дифзаліку складається з відповіді студента на 2 теоретичних питання з переліку питань, передбачених програмою дисципліни. Диференційний залік оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою.

Студент має право *перескладання поточних незадовільних оцінок* тільки з метою досягнення мінімального середнього балу з дисципліни. Перескладання поточних незадовільних оцінок або позитивних оцінок для підвищення рейтингу студенту забороняється.

Оцінка, отримана за відповідь на диференційному заліку, та бал середньої поточної успішності протягом вивчення дисципліни використовується для розрахунку середнього арифметичного, що складає загальну оцінку з дисципліни.

В залікову книжку студента викладачем вноситься оцінка з дисципліни за традиційною та 200-бальною шкалами.

Самостійна робота студентів (СРС)

Види самостійної роботи студентів (СРС) та її контроль.

1. Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень.
2. Невідкладні стани при психіатричній патології.
3. Невідкладні стани при ендокринній патології.
4. Невідкладні стани при патології черевної порожнини.
5. Невідкладна допомога при травматичних ураженнях.
6. Невідкладні стани в гінекології.
7. Серцево-легенева реанімація в педіатричній практиці.

Завдання для самостійної роботи:

- ***підготовка до практичних занять***

- теоретична підготовка
- виконання тестових завдань
- вирішування ситуаційних задач
- тренінг з виконання практичних навичок

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час тестування та рішення ситуаційних завдань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування та запізень:

Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим, запізнення не бажані. Поважною причиною відсутності на заняттях вважається хвороба, що підтверджується довідкою від лікаря (лікарняним).

Мобільні пристрої:

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Поведінка в аудиторії:

Курс передбачає роботу в колективі. Середовище спілкування є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.